

Викладання трудового навчання у 2013/14 навчальному році

*Надія БОРИНЕЦЬ, доцент кафедри
методики природничо-математичної освіти і технологій
Інституту післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка*

Автор статті звертає увагу вчителів трудового навчання на основні особливості викладання предмета «Трудове навчання» у 5-му класі за новою програмою в 2013/14 навчальному році.

У 2013/14 н. р. трудове навчання буде викладатися за різними програмами трудового навчання:

- у **5-му класі** розпочинається впровадження «Програми з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. 5—9 класи» (нові стандарти освіти), (В. К. Сидоренко, керівник творчої групи, та ін.);

- учні **6—9-х класів** продовжують працювати за програмами «Трудове навчання. 5—9 класи» (нова редакція), (авт. В. М. Мадзігон та ін.).

Нова програма з трудового навчання розроблена відповідно до нових Державних стандартів освіти і **буде впроваджуватися** в роботу загальноосвітніх навчальних закладів **поетапно**:

- 2013/14 н. р. — у 5-му класі;
- 2014/15 н. р. — у 6-му класі;
- 2015/16 н. р. — у 7-му класі;
- 2016/17 н. р. — у 8-му класі;
- 2017/18 н. р. — у 9-му класі.

У **5-му класі** на вивчення предмета відводиться **2 год на тиждень**. Кількість годин на вивчення предмета в 6—9-х класах залишається без змін.

Програма трудового навчання для 5—9-х класів має **модульну структуру** і складається **із блоків**. **Проектно-технологічна діяльність** учнів зберігається у **варіативних модулях**.

Для викладання предмета у 5-му класі **вчитель має вибрати** або **Блок 1 «Технологія виготовлення виробів із фанери та ДВП»**, або **Блок 2 «Технологія виготовлення виробів з аплікацією»**. При цьому треба враховувати інтереси учнів, матеріально-технічну базу шкільних навчальних майстерень.

Зміст блоків та їх структура відрізняються від змісту та структури інваріантної складової програми з трудового навчання для 5—9-х класів (нова редакція). Кожен блок **складається з обов'язкової** для вивчення складової програми та **варіативної**.

У **змісті блоків** з'явилися *нові розділи*:

Розділ 1. Основи матеріалознавства.

Розділ 2. Технологія виготовлення виробів із фанери та ДВП.

Розділ 3. Основи техніки, технологій і проектування.

Розділ 4. Технологія побутової діяльності.

Щодо **змісту розділів 1—3** програми, то він не викличе в учителів непорозумінь. Варто тільки зазначити, що в *темі «Основи проектної діяльності»* блоків 1 і 2 зібрано **теоретичний матеріал**, який учні *мають засвоїти перед вивченням варіативного модуля*. Цю тему можна вивчати як в *обов'язковій* для вивчення складовій програмі, так і **переносити у варіативний модуль** на початок його вивчення.

Розділ 4 «Технологія побутової діяльності» є **новим розділом** у програмі. Усі попередні програми не передбачали його вивчення. Зміст цього розділу однаковий в обох блоках. На сайті ІППО КУ імені Бориса Грінченка є матеріали *на допомогу вчителю трудового навчання* з викладання цієї теми (презентації «Безпечне користування побутовими електроприладами», «Технологія побутової діяльності. Елементи грамоти споживача»).

Щодо варіативної складової програми.

У 5-му класі учні **мають вивчити 2 варіативних модулі**, а отже і **виконати 2 проекти**. Проектну документацію учні розробляють у робочих зошитах. Її перелік відображений у варіативному модулі. Щоб їх вибрати для учнів 5-го класу, треба враховувати не тільки інтереси учнів, а і матеріально-

технічну базу шкільних навчальних майстерень. Якщо клас не поділяється на групи дівчат і хлопців (змішаний), то треба враховувати і те, який блок вивчався раніше (блок 1 чи 2).

Перелік варіативних модулів для 5—6-х класів

1. Технологія виготовлення народної ляльки.
 2. Технологія виготовлення м'якої іграшки.
 3. Технологія виготовлення виробів, оздоблених об'ємною аплікацією.
 4. Технологія виготовлення вишитих виробів.
 5. Технологія виготовлення швейних виробів (машинним способом).
 6. Технологія плетіння з бісеру.
 7. Технологія виготовлення виробів із бісеру на дротяній основі.
 8. Технологія виготовлення писанки.
 9. Технологія приготування страв.
 10. Технологія виготовлення виробів, оздоблених аплікацією із природних матеріалів.
 11. Технологія вирощування рослин (квітів) та догляд за ними.
 12. Технологія догляду за тваринами.
 13. Технологія виготовлення дерев'яної іграшки.
 14. Технологія виготовлення сувенірів із деревинних матеріалів.
 15. Технологія виготовлення та оздоблення виробів із деревини та деревинних матеріалів (способом ажурного випилювання).
 16. Технологія оздоблення виробу елементами геометричного різьблення
 17. Технологія виготовлення макетів архітектурних споруд із деревини та деревинних матеріалів.
 18. Технологія виконання електротехнічних робіт.
 19. Технологія оздоблення виробів художнім випалюванням.
 20. Технологія виготовлення виробів із тонколистового металу.
 21. Технологія виготовлення виробів із дроту.
 22. Технологія виготовлення виробів способом металопластики.
- Щодо резерву часу.** Цей час учитель **використовує на власний розсуд:**
- 1) додає ці години **на вивчення обов'язкової** складової програми;

2) або додає до варіативного модуля;

3) або розподіляє між ними.

Особливі зауваги щодо викладання предмета у 5-му класі:

- практична робота має бути на кожному уроці;

- вивчаючи теоретичний матеріал, формуючи відповідні вміння під час опанування змісту обов'язкової для вивчення складової програми, учні мають виготовляти виріб;

- на заняттях оцінюються теоретичні знання;

- результати практичної роботи кожного учня мають бути оцінені на уроці, оцінка виставляється в журнал;

- під час вивчення варіативного модуля обов'язковим є виконання учнями проекту та його презентація.

Щодо викладання трудового навчання у **6—9-х класах** і технологій у **10—11-х класах** та креслення змін немає.

Вчителям варто користуватися **Інструктивно-методичними рекомендаціями з базових дисциплін «Трудове навчання (технології). Креслення» до початку навчального року** (*лист МОН України № 1/9-426 від 01.06.2012 р.*).